

Városnézés

SZOKÁSSÁ LETT, hogy a hazánkba látogató prominens személyiségek interjút adnak a televízióknak. Így van ez rendszerben, hiszen hol máshol láthatná-hallhatná őket az átlag televízió-előfizető, aki jó esetben három évben egyszer ke-rekedik fel, hogy szétnézzen egy kicsit határainkon kívül s akkor sem azzal a nekibuzdulással, hogy teszem azt felke-ressi a magyar anyanyelvű Nobel-díjasokat. Vagy éppenséggel Richard Burtont, aki a közelmúltban bilincselte le a figyelmünket kiemelkedő személységével. A mindenre fel-készült riporter(nő) természetesen nem volt rest azt is meg-kérdezni az eddig meglehető-sen félreismerést sztártól, hogy mit tart rólunk, magyarokról. Ez az a kérdés, amely minden hasonló beszélgetés slusszpoén-ja, s egyben jelen dilemmám tárgya is. Afféle mindenki szá-mára megoldható sakkfelad-vány: világos indul és győz egy lépésben. Tudniillik nyilván nem azért térnek vissza hoz-zánk újra és újra hazánk, nem-zetünk barátai, hogy ilyen sztereotíp kérdésekre valami-lyen elmarasztaló választ ad-hassanak. Annál inkább, mert az elemi udvariasság is tiltá-kozik ez ellen. Ily módon a fe-lelet meglehetősen behatárolt, mondhatni szájbarágot, még ha őszinte, akkor is. A jeles angol Shakespeare-színész pél-dául Budapestet élte s az itt lakók tekintetét mondotta sugárzóan gazdagnak vagy va-lami ilyesfélének. Amiben jó adag igazság lehet, hiszen ho-gyan néz manapság egy bu-dapesti Richard Burtonra, aki saját bevallása szerint itt-tar-tózkodása idején leginkább a szállodaszobájában foglalat-kozik s legfeljebb onnan gyö-nyörködik a mind jobban ma-gára találó Vár „történelmi le-vegőt sugárzó” szépségében. Nyilván nincsenek ismeretei arról, hogy az Intercontinen-tált övező belvárosban talál-hatók ez idő szerint a legöre-gobb lakóházak, ebben a ke-rületben él viszonylag a leg-több nyugdíjas, ugyanakkor értelmiségi is, itt van a leg-több nyilvános illemhely, köz-

tük az egyetlen kifejezetten gyermekek részére az Engels téren, s hogy errefelé *öt ál-landó lakosra jut egy négy-zetméter zöldterület*. Ami olyan kevés még budapesti vi-szonylatban is, hogy ha min-denki egyszerre akarná igény-be venni a maga kéttizedét, akkor bizony sokan birtokhá-borításért mennének panasz-ra a különféle különleges il-letékeségekkel amúgy is jócs-kán felruházott kerületi ta-nácshoz.

TÉVEDES ne essék, nem ké-rem számom Elizabeth Taylor „örökös” férjétől, hogy felüle-tesen, nem szociológiai alapos-sággal ismeri fővárosunkat, jóllehet ismételt huzamo-sabb időt itt töltött már. Egy-szerűen a saját bizonytalansá-gunkat nem értem. Azt hogy másoktól akarjuk újra és újra visszahallani, hogy milyen eredményeket értünk el. *Pedig hát igazán a szemünk lát-tára történik minden*. En ma-gam a szebbik agglomeráció-ban élek, Szentendrén, onnan bumblizok be délelőttként HÉV-vel, s szomorkodom nap nap után a Kaszásdűlőhöz ér-ve, hogy lám megint épül egy lakótelep, s nincs kizárva, hogy ez sem különbözik majd a töb-bitől. Pedig annak idején úgy harangozták be, hogy „új tí-pusú és egységesített panel-rendszer bevezetésére kerite-nek sort s ez lehetővé teszi igényesebb lakások kialakítá-sát.”

Budapestet bejárva, örülhet is a szív, csudálatosan kígyó-zik az elkészült felüljáró a mind jobban szélesedő Árpád-hídra. A Hajógyári-sziget spiccén Szibéria vad vizei-re készülő tolóhajón végzik az utolsó ellenőrzéseket. Valami-vel odébb a táj sztárja, a víz-torony horizontjában sárgán-fenségesen ringatózik a szá-zhúsz tonnás Clark Ádám hid-építő daru, meglehet arra vár-va, hogy egyszer mégis csak, valamelyik kortalan színész-nőt mellőzve egyik képesla-punk borítólapjára kerül. Bi-zonyosságul a kétkedőknek s leckét adva egyúttal azoknak, akik vajtfülü gyülekezetekben reklamálják „a honi építészet és formatervezés nemzetközi mércéjű eredményeit.” Ahe-lyett, hogy alkalmasint ven-nék a fáradságot s a Flórián tértől elbattyognának az Ár-pád-hidon végig a túlsó par-ton felbolygatott Váci útra. Ebben a szférában valósul meg ugyanis a főváros leg-komplexebb s ugyanakkor leg-több alkotói készséget, az ösz-szehangoltság eddig alig ta-pasztalt jegyeit felvillantó be-ruházása.

PÁR ÉVVEL ezelőtt az ilyesmi elképzelhetetlen lett volna. Ki gondolná például, hogy a Fővárosi Tanácsnak mindössze 1979. január elseje óta van saját beruházási főosz-tálya. Márpedig ez az igazság. Egészen addig ágazati szemlé-let uralkodott, ami azt jelen-tette, hogy külön gondozta ki-sebb-nagyobb fejlesztéseit a koncepció kialakításától egé-szen az operatív lebonyolí-tásig a művelődésügy, az egészségügy, a lakásépítés, a kereskedelem és így tovább. S miután a beruházási piacon

akkoriban is hiánygazdálkodás volt, az egyes ágazatok kon-kurráltak egymással, s — köny-nű utólag okosnak lenni — az is elképzelhető, hogy a ren-delkezésre álló eszközöket nem a leghalaszthatatlanabb szük-ségletek alapján használták fel. Sűrgetővé vált az egysé-ges beruházási szervezet lét-rehozása, követve azt a gya-korlatot, miszerint a világ nagy városaiban az építkezés általában egy kézben van.

Hogy ez milyen előnyökkel jár, annak legkésebb bizonyí-téka, hogy a vérveszteség nélkül végrehajtott átszerve-zést követően évről évre sikerült teljesíteni a lakásépi-tési tervet; emberségesebben, a meglévő értékek fokozott fig-yelembevételével történnék a szanálások; s amit ugyancsak nehezen tudunk volna elkép-zelni: a házfelújítások és -korszerűsítések rangban fel-nőttek a meglehet sokkal lát-ványosabb és gyorsabb telep-szerű építkezésekhez. A min-denkori fejlesztési tennivaló-kat a tervjavaslat egyértel-műen rangsorolja s a rend-kezésre álló erőket a legfon-tosabb feladatok megvalósítá-sára koncentrálja. Valamen-nyi beruházás tervezésénél és kivitelezésénél keresik az ész-szerű takarékoság érvényesi-tésének lehetőségeit, az olcsóbb, gazdaságosabb techno-lógiák alkalmazásának mód-jait, a meglévő intézmények bővítésének lehetőségeit, a leg-nagyobb feszültségeket mutató területeken (elsősorban az ál-talános iskolákban és a kórhá-zakban) átmeneti megoldások, beruházáskimélő bővítések széles körű alkalmazását.

Az elmúlt esztendő városfej-lesztő munkájának számveté-sét tiszta lelkiismerettel vé-ghezte el a Fővárosi Tanács. Javultak a lakosság életkörü-lményei, jelentősen fejlődött az ellátást szolgáló feltételrend-szer. Felépült csaknem 17 ezer lakás, átadtak háromszázhet-vennyolc kórházi ágyat, há-rómszázharminnyolc iskolai tantermet, a bölcsődei hálózat ezeregyszázhusz, az óvodai pe-dig ezerkilencszáz helytel bő-vült. Az ivóvíztermelő-kapaci-tás napi 11 ezer köbméterrel, a hálózat hossza 39 kilométer-rel, a csatornahálózat 54 kilo-méterrel, a távhőhálózat 20 kilométerrel nőtt. Munkához látott a szeméttégetőmű, rész-ben elkészült az M3-as fővá-rosi bevezető szakasza és meg-kezdtek a termelést az Észak-pesti Kenyérgyárban. Budá-pesten (ilyen se nagyon volt még a város történetében) hat új szállodát adtak át rendelte-tésének 1982-ben, és befejező-dött a Madách Színház re-konstrukciója is. S mindeze-ken túl a főváros lakói négy-százmillió forintot meghaladó értékű társadalmi munkát vé-ggeztek szeretett városukért.

Számba lehet venni persze a mindannyiunk számára üd-vezítő gyarapodások mellett a fiaskókat is. Hogy minden másnapra jut egy csőrepedés, hogy fennállásának legna-gyobb válságát élte át a Pa-tyolat, hogy a környezeti ár-talmak visszaszorításában minimálisak az eredmények s bizony jó néhány olyan iskola van, ahol a nebulók változat-lanul nem vagy csak alig ér-zékelik a hihetetlen erőfeszíté-seket. Ráadásul — idén szeptemberben nyolcezerrel többen iratkoznak be az ál-talános iskolákba s ezért továb-bbi kétszázhetvennyolc tante-remnek kell elkészülnie az első becsengetésre, hogy (ha zsű-foltan is) jusson hely s lehe-tőség minden gyereknek a szellemi épülésre.

AZ IDÉN valamivel sze-rényebbek a fejlesztési forrá-sok Budapesten is. Am az a turista, aki ezekben a napok-ban rója a város utcáit, annak jövő ilyenkor ugyancsak kap-kodnia kell a fejét, ha min-den újdonságot meg akar cso-dálni, s nemcsak a szállodai szobájából gyönyörködik majd a Vár „történelmi levegőt su-gárzó” szépségében.

Kertész Péter